

Становище

на доц. д-р Аделина Попнеделева

относно дисертационния труд на Медея Желева Янкова

"Ролята на цвета в текстилното изкуство. Автори (1960/2010)"

за присъждане на образователна и научна степен " доктор"

Дисертацията се състои от един том текстова част и един том приложения с изобразителен материал. Първият том е с общ обем 291 страници и включва увод, изложение (състоящо се от три глави), заключение, справка за приносите на дисертационния труд, списък на публикациите, библиография- 14 страници цитирана и използвана литература от 20 български заглавия и 129 заглавия от чуждестранни автори, 20 заглавия електронни източници и книги, както и 26 уебсайта. Илюстративният материал е събран в 4 тома , които следват структурата на дисертацията.

Целта на дисертацията е изследване на ролята на цвета в текстилното изкуство през посочения период, а именно 1960/2010 година, т.е. от времето на утвърждаване на текстила като автономно изкуство до настоящия момент (в дисертацията са включени и творби участвали на първото триенале в Ханджоу, Китай, 2013 година), както и структуриране на знанията за цвета с оглед на работата в специалност "Текстил- изкуство и дизайн".

Задачите на дисертацията са да разгледа значението на цвета в "символичен, емоционален, психологически аспект, разбиране за физическите и химическите му свойства, начините на цветово формоизграждане, връзката с живописата, техники за боравене и авторски примери, които показват различни цветови решения на даден художествен проблем в текстилното изкуство за периода от 1960 г. до днес".

Тезата е, че цветът е важна и неотменима част от художественото произведение дори когато е пренебрегван.

Методите на изследване са: историко-описателен, социологичен, сравнителен, формален, философски, семиотичен, психологически, физиологичен, физически.

В увода се прави преглед на възникването на текстилните практики, развитието и утвърждаването им до наши дни, както и на учени, откриватели и художници работили за разбирането на природата на цвета

и създаването на теориите на цвета. Сериозно внимание е обърнато върху връзката на живописца и текстилното изкуство.

В първа глава цветът се изследва от гледна точка на физиката, физиологията, символиката, психологията, философията и изкуството. Въвеждат се определения за цветовете : адитивни и субтрактивни цветове, хроматични и ахроматични, допълнителни и противоположни, разглежда се влиянието на източниците на светлина, както и влиянието на повърхностите върху цвета, описват се характеристиките на цвета яркост, наситеност, цветен тон. Въвеждат се важни понятия като еднозначна и двузначна индукция, едновременен , неедновременен, краен и граничен контраст, нюанс и др.

Разгледана е и практическа работа с цветни скали, брой на стойности, градация и движение на цвета.

Цитирани са множество доклади изнесени на конференции за цвета с интересни и актуални резултати , напр. за цвета в концептуалното изкуство, който е оставен да бъде само себе си, за цвета в дигиталните медии , за цветната теория като тема на изкуството и др.

Втора глава е посветена на историята и развитието на някои от по-значимите цветни теории- от Аристотел, Питагор, Платон и Леонардо до Нютон, Гьоте, Филип Ото Рунге, Шопенхауер, Дьолакроа, Йоханес Итен, Паул Клее, Василий Кандински и Виктор Вазарели.

В трета глава са представени и анализирани художествените цветови решения в текстилното изкуство като е направено цялостно изследване включващо всички възможни форми и техники използвани в текстилно изкуство:тъкан, колаж, печат, куилт, пачуърк, плъст, плетиво, рисувана коприна, живописван текстил, ръчна хартия, текстилна скулптура, инсталации, пърформанс, видео арт.

Текстилното изкуство е разгледано и в социологически аспект с произведенията на Йозеф Бойс, Берлинде де Брюкере, Грейсън Пери, Ричард Тъгъл и други. Включени са и традиционни техники от Хавай, където докторантката работи по дисертацията си шест месеца с Фулбрайт стипендия.

Медеа Янкова допълва своите многобройни изследвания и с интервюта, които взема от двадесет и четири български и чуждестранни артисти, професори, текстилни занаятчии, природозащитници, магистри и студенти, представени под формата на кратки преразкази. "Общите изводи от отговорите на интервюираните са, че всеки артист, занимаващ се с цвета, има свой подход, базиран на емоционалните, психологически и физиологични възприятия, както и на теоретичните, традиционни, културни и символични познания. Водеци са емоционалната и психологическа части, физиологичната е даденост, а теоретичната,

традиционната, културната и символичната са по избор на дадения артист."

В заключението отново се утвърждава важното значение на цвета в художествения текстил.

Докторантката е описала своите научни публикации по темата.

Приносите на дисертационния труд са несъмнени. Съдържанието с неговата актуална и изчерпателна информация, съпътствано от богатия илюстративен материал ще бъде от много голяма полза за специалност "Текстил- изкуство и дизайн".

Несъмнено личната инициатива на Медея Янкова има голямо значение. Тя посети „12-та международна конференция на Асоциация по цвета”, “AIC”, “Да съживим цвета”, 8-12, 07, 2013. Newcastle upon Tyne, UK., първото триенале на текстилното изкуство Ханджоу, Китай, 2013 и още много текстилни изложби и събития, живописни изложби, научни събития свързани с цвета в страната и чужбина, с цел събиране на важна информация за дисертационния труд.

За тази цел докторантката кандидатства и спечели участие в две програми: Сите интернационал дез ар (Март 2013 г. – Април 2013 г.), Фулбрайт стипендия (Август 2015 г. – Февруари 2016 г.), на големия остров Хавай.

Участва и в 14-то международно триенале на художествената тъкан (Лодз, Май 2013 г.) .

От творческата и биография ще се уверите в нейната активност като автор. Още от началото на следването си в НХА в специалност "Текстил-изкуство и дизайн" тя печели три награди за живопис в категории "Пейзаж", "Етюд", "Натюрморт" в конкурс на НХА в памет на проф. Марин Устагенов.

Медея Янкова има интересни прояви не само в живописата и текстилното изкуство, но и във фестивали на съвременно изкуство.

Активна, актуална, информирана, много мобилна и отворена Медея успя да събере, да преведе, да структурира и осмисли един сериозен теоретичен труд.

Въз основа на всичко гореизложено, предлагам на уважаемата комисия да присъди образователна и научна степен "доктор" на Медея Желева Янкова.

03. 08. 2016г.

доц. д-р Аделина Попнеделева